

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania E.K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Częstochowie
o odsetki od zasiłku chorobowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 marca 2026 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie
z dnia 11 kwietnia 2025 r., sygn. akt IV Ua 17/24,

I. oddala zażalenie,

**II. zasądza od E.K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w Częstochowie kwotę 240,00 (dwieście
czterdzieści) złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

DS

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 kwietnia 2025 r. (sygn. akt IV Ua 17/24) Sąd Okręgowy
w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę
kasacyjną.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że niniejsza sprawa, zgodnie z pkt 7 zarządzenia wstępnego, zakwalifikowana została do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym. W powyższym trybie prowadzona była zarówno przed Sądem I instancji, jak i przed Sądem II instancji, a zatem nie przysługuje w niej skarga kasacyjna. Zauważalna przy tym jest kolizja między przepisem artykułu 398² § 1 k.p.c. statuującym niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, gdzie wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł a przepisem art. 505¹ § 1 k.p.c. dopuszczającym postępowanie uproszczone w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20.000 zł. Co prawda w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia określona została na 15.000 zł, ale z uwagi na jej rozpoznanie w postępowaniu uproszczonym skargę kasacyjną należało uznać za niedopuszczalną. Pierwszeństwo należy bowiem przyznać przepisowi wykluczającemu dopuszczalność skargi kasacyjnej w postępowaniu uproszczonym, nawet jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przekracza 10.000 zł.

Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie wywiodła odwołująca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 398² § 2 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 505¹ pkt 1 k.p.c., przez przyjęcie, że istniały podstawy do odrzucenia skargi kasacyjnej z uwagi na to, że postępowanie sądowe toczyło się w ramach postępowania uproszczonego, podczas gdy z uwagi na wartość przedmiotu sporu winno być prowadzone w postępowaniu zwykłym, tak jak toczyło się przed Sądem II instancji w trybie zwykłym, dlatego w tym stanie rzeczy nie było podstaw do odrzucenia skargi kasacyjnej.

W związku z powyższym skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów postępowania zażaleniowego, tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniosł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów postępowania w tym kosztów

zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniomowym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie nie jest uzasadnione. Zdaniem strony skarżącej odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na to, że postępowanie sądowe toczyło się w ramach postępowania uproszczonego, było nieprawidłowe - bowiem biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu winno ono być prowadzone w postępowaniu zwykłym, tak jak toczyło się przed Sądem II instancji. Stanowisko to jest jednak błędne.

Z analizy akt przedmiotowego postępowania wynika, że sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym. Świadczy o tym kilka okoliczności. Wstępna kwalifikacja sprawy należy do przewodniczącego wydziału (art. 201 § 1 k.p.c.), który decyduje, czy sprawa powinna być rozpoznana w procesie, czy w postępowaniu nieprocesowym, w przypadku zaś skierowania sprawy na drogę procesu przewodniczący bada, czy sprawa nadaje się do rozpoznania według przepisów o postępowaniach odrębnych, w tym przepisów regulujących postępowanie uproszczone. Zarządzeniem z 13 listopada 2023 r. Przewodnicząca VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Rejonowego w Częstochowie, skierowała sprawę do rozpoznania w tym właśnie trybie (k. 1) – sprawa otrzymała sygnaturę U–upr. Możliwość pominięcia przepisów o postępowaniu uproszczonym jest obecnie warunkowana wyłącznie tym, że pominięcie ich przyczyni się do sprawniejszego rozwiązania sporu. Podstawą do pominięcia przepisów o postępowaniu uproszczonym może być nadal konieczność zasięgnięcia opinii biegłego, a konkretnie w sprawach, w których przewidywany koszt opinii miałby przekroczyć wartość przedmiotu sporu (art. 505⁷ § 2 k.p.c.). Niezależnie od etapu postępowania sąd może także wydać niezaskarżalne postanowienie o rozpoznaniu sprawy w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, co może zrobić na wniosek lub z urzędu – taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie. Nadto Sąd I instancji,

postanowieniem z 19 grudnia 2023 r., pominął wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego (k. 26). Sąd odwoławczy także nie miał żadnej wątpliwości, co do trybu rozpoznawania sprawy – wynika to chociażby z treści zarządzeń po wydaniu wyroku 29 października 2024 r. (k. 97, 119).

Zauważyć należy, że (co do zasady) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia - w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). Regulacja ta bez wątpienia określa wyjątek od zasady, w myśl której skarga kasacyjna jako limitowany (i nadzwyczajny) środek zaskarżenia nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe (a takimi są przecież także sprawy o emeryturę i rentę oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego - por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 27 września 2023 r., I UZ 5/23, LEX nr 3610344), w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż określona w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Kolejne przykłady spraw, w których skarga kasacyjna - ze względu na ich przedmiot - jest niedopuszczalna, zostały określone w art. 398² § 2-4 k.p.c. Wśród tych spraw art. 398² § 2 pkt 3 k.p.c. wymienia zaś sprawy rozpoznane w postępowaniu uproszczonym. Regulacja ta nie jest natomiast nowa, gdyż przewidywał ją już art. 392¹ § 2 pkt 3 k.p.c. obowiązujący w czasie, gdy środkiem zaskarżenia orzeczeń wydanych przez sąd drugiej instancji była kasacja, a nie jak obecnie - skarga kasacyjna. Nie może więc budzić wątpliwości, że jeśli sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, to skarga kasacyjna w takiej sprawie jest niedopuszczalna.

Należy też podkreślić, że postępowanie uproszczone jest postępowaniem odrębnym w ramach procesu. Zastosowane przez ustawodawcę uproszczenia, zmierzające do zwiększenia szybkości postępowania w sprawach drobnych i prostych, polegają z jednej strony na usprawnieniu i optymalizacji postępowania dowodowego oraz odwoławczego przez przyspieszenie i odformalizowanie czynności sądu, z drugiej natomiast na zwiększeniu rygorów formalnych w stosunku do stron, zdyscyplinowaniu ich przy podejmowaniu czynności procesowych oraz na ujednoliceniu formy tych czynności (por. uzasadnienie

uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., III CZP 19/01, OSNC 2001 Nr 12, poz. 170; Monitor Prawniczy 2002 nr 1, z glosą A. Zielińskiego).

W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się też, że o tym, czy sprawa jest rozpoznawana (została rozpoznana) w postępowaniu uproszczonym, nie decyduje wyłącznie spełnienie (obiektywne) przesłanek z art. 505¹ k.p.c., lecz znaczenie mają czynności stron, przewodniczącego lub sądu pierwszej instancji. Nie można bowiem uznać, aby samo spełnienie przesłanek z art. 505¹ k.p.c. przesądzało o tym, że sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym. Decydujące znaczenie ma to, czy sąd pierwszej instancji rzeczywiście rozpoznał sprawę w tym postępowaniu. Może być bowiem tak, że sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę, w której były spełnione przesłanki z art. 505¹ k.p.c., w postępowaniu „zwykłym” i odwrotnie, rozpozna w postępowaniu uproszczonym sprawę, która nie kwalifikowała się do rozpoznania w tym postępowaniu odrębnym. O tym, że ustawodawca przypisuje znaczenie rzeczywistemu rozpoznaniu sprawy w postępowaniu uproszczonym, a nie tylko spełnieniu przesłanek do jej rozpoznania w tym postępowaniu, świadczy właśnie art. 398² § 2 pkt 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, skarga kasacyjna nie przysługuje bowiem w sprawach „rozpoznanych” w postępowaniu uproszczonym. Chodzi w nim jednak o sprawy, które zostały prawidłowo zakwalifikowane do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym. Jeśli bowiem sprawa sprzecznie z art. 505¹ k.p.c. została rozpoznana w ramach postępowania uproszczonego, gdyż nie spełniała przesłanek określonych w tym przepisie, to sąd drugiej instancji powinien odstąpić od rozpoznania sprawy w tym postępowaniu.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że sprawa kwalifikowała się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym (wartość przedmiotu sporu to 15.000 zł) i w takim też trybie została rzeczywiście rozpoznana. Przepis art. 398² § 2 pkt 3 k.p.c. należy więc rozumieć w ten sposób, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach rozpoznanych w postępowaniu uproszczonym zgodnie z przepisami regulującymi to postępowanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 30 sierpnia 2018 r., I PZ 30/18, OSNP 2019 nr 3, poz. 33; z 20 listopada 2018 r., III PZ 11/18, LEX nr 2579565 oraz z 14 grudnia 2022 r., II PZ 8/22, LEX nr 3456237). Jak wyjaśnił zaś Sąd Najwyższy w powołanym

postanowieniu z 30 sierpnia 2018 r. (I PZ 30/18), istotne znaczenie ma zarządzenie przewodniczącego o skierowaniu sprawy do rozpoznania w określonym postępowaniu odrębnym. Zarządzenie to stabilizuje sytuację procesową, wskazuje stronom i sądowi, w jakim postępowaniu (według jakich reguł) będzie się toczyło postępowanie, nie ma więc wyłącznie charakteru „organizacyjno-administracyjnego”, lecz jest czynnością procesową o istotnym znaczeniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2024 r., II UZ 74/23, Legalis nr 3097390).

Uwzględniając powołane wyżej poglądy judykatury, Sąd Najwyższy stwierdza więc, że w przypadku, w którym sprawa prawidłowo została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, tak jak to miało miejsce w tym przypadku, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna z mocy art. 398² § 2 pkt 3 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł zatem jak w sentencji postanowienia, a o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c.

DS.

[a.ł.]